

X,Y VE Z KUŞAĞI TÜKETİCİLERİN NOMOFOBİ ÖZELLİKLERİNİN KARŞILAŞTIRMASI: ADİYAMAN İLİ ÜZERİNE BİR UYGULAMA*

Arif YILDIZ**

Öz

Nomofobi; bireyin, mobil telefon bağlantısını kaybetmesinden kaynaklı, yaşamış olduğu korku anlamına gelmektedir. Bu çalışma, 3 farklı kuşak (X, Y ve Z) tüketicilerin, nomofobi özelliklerini ölçmeyi ve kuşaklar arası karşılaştırmayı amaçlamaktadır. Bu amaçla Adiyaman’da yaşayan akıllı mobil telefon kullanıcısı 420 kişiye anket yapılmış, geçerli 389 anket SPSS 22 programında analiz edilmiştir. Araştırmanın temel hipotezi; “Kuşaklar ile nomofobi düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır” şeklinde belirlenmiştir. Bu kapsamda alt hipotezler ise nomofobinin her bir alt boyutu ile kuşaklar arasında ilişki olup olmadığını tespit edecek şekilde oluşturulmuştur. Yapılan analizler neticesinde; kuşaklar ile “iletişim kurmakta olamamak” “bağlantının kaybedilmesi” ve “bilgiye erişememe”, gibi nedenlerle yaşanan nomofobi düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilirken, “kolaylık vermesi” nedeniyle yaşanan nomofobi ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir.

Anahtar Kelimeler: Nomofobi, kuşaklar, telefonsuzluk korkusu, tüketici davranışları.

* Bu çalışma 18-20 Nisan 2019 tarihleri arasında Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi ev sahipliğinde düzenlenen 6. Uluslararası Sosyal Beşeri ve İdari Bilimler Sempozyumu’nda sunulan sözlü bildirinin genişletilmiş tam metnidir.

** Dr. Öğr. Üyesi, Adiyaman Üniversitesi, Gölbaşı Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, İşletme Yönetimi Programı, Adiyaman. arifyildiz@adiyaman.edu.tr

COMPARISON OF NOMOPHOBICAL PROPERTIES OF X, Y AND Z-CONSUMERS: AN APPLICATION ON THE ADIYAMAN PROVINCE

Abstract

Nomophobia means the fear that an individual has experienced due to the loss of mobile telephone connection. This study aims to measure nomophobia characteristics of 3 different generations (X, Y and Z) consumers and compare them among generations. For this purpose, 420 people who are smart mobile phone users living in Adiyaman were surveyed and 389 valid questionnaires were analyzed in SPSS 22 program. The basic hypothesis of the research; "There is a statistically significant relationship between generations and nomophobia levels". In this context, the sub-hypotheses were established to determine whether there is a relationship between each sub-dimension of nomophobia and the generations. As a result of the analysis; There was a statistically significant relationship between the generations and "inability to communicate", "loss of connection" and "inability to access information". But no significant relationship was found between the generations and the average of nomophobia due to the "convenience".

Keywords: *Nomophobia, generations, fear of nophone, consumer behavior.*

1. GİRİŞ VE ÇALIŞMANIN AMACI

Günümüz toplumlarını var eden insan topluluklarına kuşak denilmektedir. Çalışma kapsamında ele alınan X kuşağı 1964-1979 yılları arasında, Y kuşağı 1980-1999 yılları arasında, Z Kuşağı ise 2000 ve sonrası yıllarda doğmuş kişilerden oluşmaktadır. Bu kuşaklar bazı özellikleri açısından farklılık göstermektedir. Teknolojiye bakış açısı veya teknolojiden yararlanma şekilleri, bu farklılıklar arasında gösterilebilir.

Mobil telefon yoksunluğu korkusu olarak tanımlanabilecek olan nomofobi, teknoloji çağının en yaygın hastalıklarından biridir. Britanya'nın en yetkin sözlüklerinden biri olan Cambridge Dictionary, 2018 yılının kelimesi olarak 'nomophobia'yı (cep telefonundan mahrum kalma korkusu) seçmiştir. Böylesi bir kavrama neden ihtiyaç duyulduğunu kavrayabilmek için herhangi bir kişinin bir gününü özetlemekte fayda vardır. İnsanlar genellikle sabah cep telefonu alarmı ile uyanırlar. Uyanır uyanmaz sosyal medya hesaplarını kontrol ederler. İşe veya okula giderken yolda yine telefonlarıyla oyalanmaya devam ederler. Cep telefonları aracılığıyla müzik dinler, fotoğraf çeker, sevdikleriyle iletişim halinde kalabilmek için sürekli çevrimiçi olmayı tercih ederler. Bazen mobil bankacılık kanalları vasıtasıyla çok kısa bir sürede istenen birine para gönderilebilir (Üçhisarlı, 2019). İnsan hayatında bu kadar yer edinmiş bir unsurdan vazgeçmek veya vazgeçmek zorunda kalmak tabii ki kolay olmayacak, bir takım korkuyu da beraberinde getirecektir.

Yapılan literatür incelemesinde nomofobi ile ilgili olarak ulusal veya uluslararası bir çok düzeyde çalışmanın yapıldığı görülmüştür. Ancak farklı kuşakların nomofobi özelliklerinin bir arada incelendiği ulusal veya uluslararası anlamda herhangi bir çalışma tespit edilememiştir. Literatürde yer alan nomofobi ile ilgili çalışmaların bir kısmı aşağıda yer almaktadır:

Erdem vd. (2016: 923) çalışmalarında üniversite öğrencilerinde mobil telefon yoksunluğu korkusunun (nomofobi) akademik başarıya etkisini incelemiş, öğrencilerin nomofobik olma seviyesi ile günlük akıllı telefon kullanım süreleri arasında pozitif, akademik başarıları ile arasında ise negatif yönlü bir ilişkinin olduğunu tespit etmişlerdir. Aynı şekilde nomofobinin üniversite öğrencileri arasında önemli bir sorun olduğunu vurgulamışlardır.

Adnan ve Gezgin (2016: 143), "Modern Çağın Yeni Fobisi: Üniversite Öğrencileri Arasında Nomofobi Prevalansı" konulu çalışmalarında, üniversite öğrencilerinin

nomofobi düzeylerinin yüksek olduğunu tespit etmiş; cinsiyet, sınıf, cep telefonu kullanma süreleri ve akıllı telefon kullanma süreleri gibi değişkenler açısından nomofobi düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulamamışlardır.

Polat (2017: 164) çalışmasında nomofobinin insan sağlığındaki etkilerini, bireylerin akıllı mobil telefonsuz ve internetsiz kalma durumlarını incelemiştir. Çalışma neticesinde, telefonu sosyal medya mecralarından geri kalmamak için kullananların sayısının, iletişim amaçlı kullananların sayısından daha fazla olduğunu tespit etmiştir. Yine katılımcıların birçoğu telefonsuz yaşam düşünemediklerini belirtmiş, telefonsuz kalmanın strese yol açtığını belirtmişlerdir. Sonuç olarak kişilerin, mobil cihazları kendilerinden bir parça olarak görmeye başladıkları sonucuna varılmıştır.

Bu çalışmada X, Y ve Z olmak üzere 3 farklı kuşak tüketicilerin, nomofobi özelliklerinin ölçülmesi ve karşılaştırılması amaçlanmıştır. Bu kapsamda her bir kuşağın nomofobi düzeylerinin ve nomofobi duygularının altında yatan sebeplerin farklılık gösterip göstermediği incelenecektir.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu başlık altında, Kuşaklar ve Nomofobi kavramlarına yer verilecektir.

2.1. Kuşaklar

Kuşak, yaklaşık olarak aynı yıllarda doğmuş, aynı çağın şartlarını, dolayısıyla birbirine benzer sıkıntıları, kaderleri paylaşmış, benzer ödevlerle yükümlü olmuş kişilerin oluşturduğu topluluk olarak tanımlanabilir (www.tdk.gov.tr). Özellikle her geçen gün teknolojik gelişmeler ile birlikte toplum yapısında da büyük değişiklikler gözlenmektedir. Toplumun değer yargıları değişmekte, doğan her bir birey gittikçe daha çok teknolojinin içerisinde kendisini bulmaktadır. Örneğin; daha önceleri çok uzak görünen bir ürün, özellikle günümüzde internet

sayesinde parmakların ucu kadar yakın olabilmektedir. Bu durum beraberinde tüketicilerin tatmin eşliğinde bir takım farklılıkların oluşmasına sebep olmaktadır.

Kuşaklar arasındaki farklılık, son derece doğal bir gerçekliktir. Kuşak farklılığı bireylerin günlük hayatında kuşak etkisi ve dönem etkisi olmak üzere iki açıdan büyük önem taşımaktadır (Newman, 2013: 217; akt: Bayhan, 2017: 318-319): Birincisi; birbirleri ile yakın dönemde doğmuş olan bireyler, hayatları boyunca genelde benzer bir takım toplumsal özellikler göstermekte, ergenlik, evlilik, çocuk doğurma, mezuniyet, işe başlama ve ölüm gibi benzer olayları yaşamaktadırlar. Bu durum sosyologlar tarafından kuşak etkisi olarak adlandırılmaktadır. Bunun yanı sıra hayat deneyimleri üzerinde de kuşak özelliklerinin etkisi olmaktadır. İkinci olarak; aynı kuşağın üyeleri, ortak tarihi paylaşmaktadır. Bir kuşağın yaşadığı dönem, o kuşağın yaşadığı sıkıntılar ve fırsatlar ile ilgili olarak birçok bilgi vermektedir. Savaşlar salgın hastalıklar, doğal felaketler ve ekonomik krizler gibi beklenmedik tarihsel olaylar, değişen siyasi şartlar ve temel kültürel eğilimler “dönem etkisi” olarak adlandırılmaktadır.

Kuşaklar doğum yılları ve içinde yaşadıkları dönem kriterlerine göre, sosyal tarih sürecinde şu şekilde sınıflandırılabilir (Altuntuğ, 2012: 205-206):

a) Sessiz kuşak (The Silent Generation): 1922 – 1945 arasında doğanları kapsamaktadır.

b) Bebek Patlaması Kuşağı (The Baby Boomers): 1946-1964 yılları arasında doğanları kapsamaktadır. Özellikle 1950'lerden sonra artan doğum oranları sonucunda ortaya çıkan ve yüksek refah düzeyine sahip bir ortamda büyüyen, bireyselliği ön planda tutan bir kuşaktır. Bu kuşak mensupları 55-70 yaşlarını yaşayan kuşak olarak da tanımlanmaktadır (İzmirlioğlu, 2008: 43).

c) X Kuşağı (Generation X): 1965-1979 yılları arasında doğanları kapsamaktadır. X kuşağı, 1965-1979 arası doğanlara denir. Bu durumda en yaşlısı 54, en genci 40 yaşındadır. Bu kuşağı en iyi tanımlayan sıfatın “rekabetçi” olduğu söylenebilir (Bayhan, 2017: 326). X kuşağı genellikle disiplini seven ve aynı anda birden fazla işle meşgul olma yeteneğinin pek olmadığı bir kuşaktır. Bu durum da birtakım çatışmalara sebep olmaktadır: Örneğin öğretim elemanları “dersi dinlemiyorsun”, “dersi dinlemeyen dışarı çıkabilir”, “ne kadar saygısızsın” gibi tepkilerle öğrencilerin derse olan ilgi ve motivasyonlarını düşürebilmektedir. Maalesef böylelikle de öğretim elemanı, kapasiteli öğrencileri “tembel, işe yaramaz” gibi sıfatlarla yanlış tanıyabilmektedirler (<http://www.acikbilim.com>).

d) Y Kuşağı (Echo Moomer/Millennials): 1980-2000 yılları arasında doğanları kapsamaktadır. Bu durumda en yaşlısı 39, en genci 19 yaşındadır. Öncelikle Y kuşağının, televizyon ile büyüyen bir nesil olduğunu belirtmek gerekir. Bu nesil, çocukluğunun sonlarında bilgisayarla tanışmış ve internete kısa sürede adapte olmayı başarmıştır. Y kuşağı, yeniliklere açık olan, dünyada yaşanan gelişmelerle birlikte büyüyen bir nesildir. “Özgürlük” kavramı, Y kuşağının vazgeçilmez özelliklerinden biridir. Emir almaktan ya da üzerinde otorite kurulmasından hoşlanmazlar (Şişman, 2018).

e) Z Kuşağı, Kristal Çocuklar: 2001 – 2020 yılları arası doğumları kapsamaktadır. En büyüğü 18 yaşındadır. Bu kuşakta olanların hızlı ve analitik düşünme yöntemleri üst düzeydedir. Bu özellik daha ziyade bireysellikten öteye geçmez yani ekip çalışmalarına çok yatkın değillerdir. Kendilerine olan güvenleri oldukça yüksektir. Bağımsızlıkları ve özgürlüklerine son derece düşkündürler. Onlar açısından mümkün olmayan hiçbir şey yoktur. TV reklamlarında sık sık karşımıza çıkan “impossible is nothing-hiçbir şey imkansız değildir” tarzı sloganlar doğrudan Z kuşağına hitap eder. Z kuşağı; toplumsallaşmadan ziyade

bireyselleşmeyi önemser. Kurallar, onlara göre değildir. Çoğunun hayalinde anne ve babalarının, akrabalarının işlerini yapmak değil, kendi maceralarını şekillendirmek vardır. Geçim sağlanan işler onlar için sıkıcı şeylerdir. Benzer şekilde çaba harcanan, özveri gerektiren işler Z Kuşağına göre işler değildir (www.sabah.com.tr, 2018).

2.2. Nomofobi

Nomofobi, teknoloji çağının en yaygın hastalıklarından biri olup, mobil telefon yoksunluğundan duyulan korku olarak tanımlanabilmektedir. Ayrıca Cambridge Dictionary tarafından, 2018 yılının kelimesi olarak nomofobi seçilmiştir.

Mobil telefon kullanımının günümüzdeki yerini daha iyi anlayabilmek açısından Deloitte Global tarafından yapılmış olan Mobil Kullanıcı Araştırması raporunun bir bölümüne aşağıda yer verilmiştir (Deloitte, 2018):

“Türkiye’deki mobil kullanıcılar günde ortalama 78 kez, yani her 13 dakikada bir cep telefonu ekranına bakmaktan kendini alamamaktadır. Raporun ilgi çeken bir diğer yanı da sabahları yüzünü bile yıkamadan telefonuna bakanların oranının %28’e yükselmiş olmasıdır. Bu durum da mobilite kavramının günlük hayatımızda ne denli önemli bir yere sahip olduğunu göstermektedir. Bunun yanı sıra Türkiye’deki kullanıcıların %66’sı telefonlarını gereğinden daha fazla kullandıklarını kabul etmekte ve bu kesimin de %50’si mobil telefon kullanım sürelerini sınırlamaya çalıştığını belirtmektedir. Türkiye’deki kullanıcıların yarısından fazlası, bozuk donanım, telefonun yavaşlaması, ekranın kırılması veya bataryanın zayıflaması durumlarında mevcut cihazlarını kesinlikle değiştireceğini belirtmektedir. Avrupa genelinde telefon değişimi konusunda donanım kaynaklı sorunlar ön plana çıkmakla birlikte, bu sebeple telefonun değiştirilmesi Türk kullanıcılar da daha fazla görülmektedir. Cep telefonunda bulunan haberleşme uygulamaları içerisinde ise Facebook ve sahibi olduğu uygulamaların

(WhatsApp, Facebook Messenger, Instagram) e-posta ile birlikte en sık kullanılan uygulamalar olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu uygulamaları saatte en az 1 kere kullandığını belirten kullanıcıların en çok kullandığı uygulamalar ise WhatsApp %56, Facebook %37 ve Instagram %34 şeklinde sıralanmaktadır.”

Yukarıda verilen istatistiki bilgiler doğrultusunda; her 13 dakikada bir olmak üzere günde ortalama 78 kez mobil telefon ekranına bakan kullanıcılar açısından, telefonsuz kalma korkusunun ne denli önemli bir yer olduğunu tahmin etmek zor olmayacaktır. Üstelik bu kullanıcıların büyük bir çoğunluğu telefonlarını gereğinden fazla kullandıklarını kabul etmektedirler.

Nomofobinin belirtileri şöylece özetlenebilir (Şişman, www.milliyet.com.tr): Nomofobinin ilk belirtisi; kayıtsız kalınmamasıdır. Bu adımda telefonun asla kapatılmadığı ve sürekli kontrol edildiği görülmektedir. Kayıtsız kalınamayan durumlar, mailler, SMS’ler, mesajlar, twitter, instagram veya facebook gibi sosyal medyadaki paylaşımlar veya gelişmeler şeklinde sıralanabilir. İkinci belirtisi, telefonun sürekli başucunda olmasıdır. Bir zamanlar insanların başucundan eksik etmediği kitapların yerini artık cep telefonları almaya başlamıştır. Uykusu kaçtığına, iki dakikalık mola verildiğinde ya da can sıkıntısı halinde ilk başvuru olan şeyin cep telefonları olduğu görülmektedir. Üçüncü belirti, Bilek ve boyun ağrıları, göz batmalarıdır. Sürekli bir şekilde ve hareketsiz olarak cep telefonları ile meşgul olmak, belli bir süre sonra bilek ve boyun ağrılarına, hatta uzun vadede göz bozukluklarına sebep olmaktadır. Dördüncü belirti, dikkat dağınıklığıdır. Cep telefonlarında aynı anda birçok şeye bakmak, birçok şeyi görmek ve onları algılamaya çalışmak insan beynini zorlamaktadır. Bu durum da konsantrasyonu etkilemekte, dikkat dağıtmakta ve maalesef bu sebeplerle yaşam fonksiyonları olumsuz etkilenmektedir. Beşinci belirti, yavaşlığa tahammülsüzlüktür. Özellikle anlık gelişmelerden haberdar olma arzusu, normal yaşantıda da büyük bir hareketliliği beraberinde getirmektedir.

Böylelikle yavaş tempoya ayak uydurmakta güçlük çekilmektedir. Altıncı belirti ise takıntılara davetiye çıkarmasıdır. Cep telefonlarına duyulan aşırı takıntı hali, başka takıntıları da beraberinde getirmektedir.

Nomofobi hastalığına yakalanmış kişilerde görülen tipik özellikler şu şekilde sıralanabilir (<https://www.acibadem.com.tr>):

- Bireyin, telefonun olmaması halinde boşluk duygusu yaşaması ve kendini “eksik” hissetmesi,
- Bireyin, telefonu yanındayken bile sürekli olarak telefonunu kontrol etmesi,
- Bireyin, telefonunun şarjının bitmesi halinde kendisini çaresiz hissetmesi,
- Bireyin, telefonunun arızalanması, telefonunu bir yerlerde unutması, bu nedenlerle de telefonunu kullanamamaktan korkması,
- Bireyin, telefonunun olmaması halinde başının dönmesi, kalp çarpıntısı, nefis alıp vermede zorluk yaşamaması, midesine kramp girmesi gibi bazı anksiyete belirtileri yaşamaması.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmada; X, Y ve Z kuşuğı tüketicilerinin, nomofobi özelliklerinin ölçülmesi ve karşılaştırılması amaçlanmıştır. Araştırmanın diğer amaçları aşağıdaki şekilde sıralanabilir:

- Katılımcıların demografik özelliklerini belirlemek,

- Katılımcıların kuşakları ile nomofobi düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını tespit etmek,
- Katılımcıların kuşakları ile “bilgiye erişememe” nedeniyle nomofobi korkusu düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olup olmadığını tespit etmek.
- Katılımcıların kuşakları ile “bağlantının kaybedilmesi” nedeniyle nomofobi korkusu düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olup olmadığını tespit etmek.
- Katılımcıların kuşakları ile “iletişim kurmakta olamamak” nedeniyle nomofobi korkusu düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olup olmadığını tespit etmek.
- Katılımcıların kuşakları ile “kolaylık vermesi” nedeniyle nomofobi korkusu düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olup olmadığını tespit etmek.

3.2. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden anket yöntemi kullanılmıştır. Niceliksel (kantitatif) araştırmalar, bazı testler aracılığıyla değerlendirme yapmayı mümkün hale getiren araştırmalar olup, özenle tasarlanması halinde tutumları da ortaya çıkarabilmektedir (Ulus, T. vd., 2010: 44)

Araştırmaya ilişkin öncelikle literatür taraması çerçevesinde araştırmanın amacı ve hipotezleri belirlenmiş, ardından evren ve örneklem tespit edilmiştir. Sonrasında ise katılımcılara uygulanan anketten elde edilen verilere ilişkin geçerlilik ve güvenilirlik analizleri yapılmış, sonrasında bu verilere ait bir takım

bulgular tespit edilmiştir. Yapılan analizler neticesinde elde edilen bulgular rapor halinde sunulmuştur.

X, Y ve Z kuşağı tüketicilerin nomofobi özelliklerinin karşılaştırmasının amaçlandığı bu çalışmada, veri toplamada kullanılan anket formunun demografik bilgilere ilişkin kısmı; cinsiyet, yaş, eğitim durumu ve meslek gibi sorulardan oluşmaktadır. Nomofobi (cep telefonundan mahrum kalma korkusu) tutumunu ölçmede yararlanılan ölçek ise Yıldırım ve Correia (2015) tarafından geliştirilen ve Yıldırım, Sumuer, Adnan ve Yıldırım (2015) tarafından Türkçeye uyarlanan Nomofobi Ölçeği (NMP-Q)'nden yola çıkarak hazırlanmıştır. Ölçekte 20 ifade yer almıştır. Bu ifadeler, 5'li Likert ölçeğine çevrilerek "Kesinlikle katılmıyorum – Kesinlikle katılıyorum" şeklinde sıralanmıştır. Veriler SPSS 22,0 istatistik programı yardımıyla analiz edilmiştir. Verilerin analizinde öncelikle ölçeğin yapı geçerliliğini test etmek amacıyla faktör analizi yapılmıştır. Ardından da güvenilirlik testi, One-Way Anova testi, Post Hoc, Tukey HSD testleri ve frekans dağılımlarına dönük analizler yapılmıştır.

3.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklem

2019 yılı verilerine göre Adıyaman'da 624.513 kişi yaşamaktadır. Araştırmanın ana kitlesini Adıyaman ilinde ikamet eden; 1964-1979 yılları arasında doğmuş olan X kuşağı, 1980-1999 yılları arasında doğmuş olan Y Kuşağı ve 2000 yılı ve sonrasında doğmuş olan Z Kuşağı tüketicilerden akıllı telefon kullanan kişiler oluşturmaktadır. Örneklem evreni temsil edebilir olması açısından, X ve Y kuşağı tüketiciler için rastgele örneklem yoluyla, Z kuşağı tüketiciler için ise lise son sınıf ve önlisans düzeyinde eğitim gören öğrencilerden rastgele seçim yoluyla örneklem oluşturulmuş ve veri toplama tekniği olarak anket tekniği kullanılmıştır. Böylelikle Adıyaman ili genelinde, akıllı mobil telefon kullanıcısı olan 420 kişi örneklem olarak seçilmiş ve bu gruba anket uygulanmıştır. Yapılan incelemeler neticesinde 31 adet anketin, tüm sorularda aynı şıkkin

işaretlenmesi, çoğu sorunun boş bırakılması veya birden fazla şıkların işaretlenmiş olması gibi nedenlerle özensiz bir şekilde doldurulduğu tespit edilmiş ve bu anketler değerlendirmeye alınmamıştır. Toplamda 389 geçerli anketten elde edilen veriler SPSS 22 programında analiz edilmiştir.

3.4. Araştırmanın Soruları, Hipotezler ve Beklenen Sonuçlar

Araştırmaya temel teşkil eden sorulara, hipotezlere ve beklenen sonuçlara Tablo 1.'de yer verilmiştir.

Tablo 1. Araştırmanın soruları, hipotezler ve beklenen sonuçlar

SIRA NO	ARAŞTIRMANIN SORULARI	HİPOTEZLER	BEKLENEN SONUÇLAR
1	Katılımcıların kuşakları ile nomofobi düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık var mıdır?	TEMEL HİPOTEZ: H₁: Katılımcıların kuşakları ile nomofobi düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır”	Katılımcıların kuşakları ile nomofobi düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.
2	<i>Katılımcıların kuşakları ile “bilgiye erişememe” nedeniyle nomofobi korkusu düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmakta mıdır?”</i>	ALT HİPOTEZLER H_{1a}: <i>Katılımcıların kuşakları ile “bilgiye erişememe” nedeniyle nomofobi korkusu düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır”</i>	<i>Katılımcıların kuşakları ile “bilgiye erişememe” nedeniyle nomofobi korkusu düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.</i>
3	<i>Katılımcıların kuşakları ile “bağlantının kaybedilmesi” nedeniyle nomofobi korkusu düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık var mıdır?”</i>	H_{1b}: <i>Katılımcıların kuşakları ile “bağlantının kaybedilmesi” nedeniyle nomofobi korkusu düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır”</i>	<i>Katılımcıların kuşakları ile “bağlantının kaybedilmesi” nedeniyle nomofobi korkusu düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.</i>
4	<i>Katılımcıların kuşakları ile “iletişim kurmakta olamamak” nedeniyle nomofobi korkusu düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık var mıdır?”</i>	H_{1c}: <i>Katılımcıların kuşakları ile “iletişim kurmakta olamamak” nedeniyle nomofobi korkusu düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır”</i>	<i>Katılımcıların kuşakları ile “iletişim kurmakta olamamak” nedeniyle nomofobi korkusu düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.</i>
5	<i>Katılımcıların kuşakları ile “kolaylık vermesi” nedeniyle nomofobi korkusu düzeyleri</i>	H_{1d}: <i>Katılımcıların kuşakları ile “kolaylık vermesi” nedeniyle nomofobi korkusu</i>	<i>Katılımcıların kuşakları ile “kolaylık vermesi” nedeniyle nomofobi</i>

	<i>arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık var mıdır?</i>	<i>düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır”</i>	<i>korkusu düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.</i>
--	---	---	--

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

4.1. Demografik Bulgular

Araştırmada Adıyaman ilinde ikamet eden X, Y ve Z kuşağı tüketicilerden seçilen örneklemelere ilişkin sosyo-demografik dağılım Tablo 1’de görülmektedir.

Tablo 2. Demografik profil

Cinsiyet	F	%
Kadın	174	44,7
Erkek	215	55,3
Toplam	389	100
Kuşaklar (Doğum Yılları)	F	%
X Kuşağı (1964-1979)	108	27,8
Y Kuşağı (1980-1999)	175	45,0
Z Kuşağı (2000 ve sonrası)	106	27,2
Toplam	389	100
Eğitim Durumu	F	%
İlköğretim	12	3,1
Lise	103	26,5
Önlisans	114	29,3
Lisans	102	26,2
Lisansüstü	58	14,9
Toplam	389	100
Meslek	F	%
Kamu Çalışanı	121	31,1
Özel Sektör Çalışanı	52	13,4
Serbest Meslek	12	3,1
Ev hanımı	14	3,6
Emekli	4	1,0
Öğrenci	164	42,2
İşsiz	22	5,7
Toplam	389	100

Tablo 1 incelendiğinde Örneklemeye ilişkin demografik bilgiler şu şekilde özetlenebilir: Ankete katılan 389 öğrencinin %44,7'si (174 kişi) kadın, %55,3'ü (215 kişi) erkek olup, % 27,8'i (108 kişi) X Kuşağında, %45'i (175 kişi) Y kuşağında, % 27,2'si (106 kişi) ise Z kuşağındadır. Katılımcıların % 29,3'ü önlisans, % 26,5'i lise, %26,2'si lisans, %14,9'u lisansüstü ve %3,1'i ilköğretim mezunudur. Katılımcıların %42,2'si öğrenci, % 31,1'i kamu çalışanı, %13,4'ü özel sektör çalışanı, %5,7'si işsiz, % 3,6'sı ev hanımı, % 3,1'i serbest meslek sahibi, % 1'i ise emeklidir.

4.2. Geçerlilik ve Güvenilirlik Analizleri

Ölçeğin yapı geçerliliği kapsamında faktör analizi uygulanmış ankette yer alan önermelerin tamamının faktör yükünün yeterli düzeyde olduğu tespit edilmiştir. 20 maddelik Nomofobi ölçeğine ilişkin yapılan faktör analizinde örneklem yeterliliğine ilişkin KMO değerinin 0,927 gibi çok yüksek bir düzeyde olduğu görülmüştür. 4 boyutlu ölçeğin, 4 boyutta toplam varyanstaki değişimin % 68,745'ini açıkladığı tespit edilmiştir. Faktör analizi sonuçları Tablo 2'de görülmektedir.

Araştırmada kullanılan nomofobi ölçeğinin güvenilirliğine ilişkin yapılan test sonucunda da Tablo 2'de görüldüğü üzere güvenilir (Cronbach Alpha=0,936) bulunmuştur.

Tablo 3. Geçerlilik ve güvenilirlik istatistikleri tablosu

Cronbach's Alpha	,936
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy	,927
N of Items	20

4.3. Faktör Analizi

Nomofobi Ölçeğindeki boyutlara ilişkin Faktör Analizi Tablosu Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Nomofobi ölçeği faktör analizi tablosu

İFADELER	Component			
	İletişim Kurmakta Olamamak	Kolaylık Vermek	Bilgiye Erişmemek	Bağlantının kaybedilmesi
Eğer akıllı telefonum yanımda değilse, Ailem ve/veya arkadaşlarım bana ulaşamayacakları için endişelenirim.	,901			
Eğer akıllı telefonum yanımda değilse, Ailemle ve/veya arkadaşlarımla iletişim halinde olmadığım için endişelenirim.	,892			
Eğer akıllı telefonum yanımda değilse, Ailem ve arkadaşlarımla olan bağlantım kesileceği için kendimi huzursuz hissederim.	,872			
Eğer akıllı telefonum yanımda değilse, Ailemle ve/veya arkadaşlarımla hemen iletişim kuramayacağım için kaygı duyarım.	,769			
Eğer akıllı telefonum yanımda değilse, Birinin bana ulaşmaya çalışıp çalışmadığını bilemediğim için gerilirim.	,670			
Eğer akıllı telefonum yanımda değilse, Gelen aramaları ve mesajları alamayacağım için kendimi huzursuz hissederim.	,621			
Sosyal medya ve diğer çevrimiçi ağlarda güncel kalamadığım için rahatsızlık duyarım.		,894		
Çevrimiçi kimliğinden kopacağım için gergin olurum.		,812		
Bağlantılarımdan ve çevrimiçi ağlardan gelen güncelleme bildirimlerini takip edemediğim için kendimi tuhaf hissederim.		,805		
Elektronik postalarımı kontrol edemediğim için kendimi huzursuz hissederim.		,803		
Ne yapacağımı bilemiyor olacağımdan kendimi tuhaf hissederim.		,767		
Haberlere (örneğin neler olup bittiğine, hava durumuna ve diğer haberlere) akıllı telefonumdan ulaşamamak beni huzursuz yapar			,843	
Akıllı telefonumdan sürekli olarak bilgiye erişemediğimde kendimi rahatsız hissederim			,774	
Akıllı telefonumu ve telefonumun özelliklerini istediğim her an kullanamadığımda rahatsız olurum.			,740	
Akıllı telefonumdan istediğim her an bilgiye bakamadığımda canım sıkılır			,724	
Telefonum çekmediğinde veya kablosuz İnternet bağlantısına erişemediğimde sürekli olarak sinyal olup olmadığını veya kablosuz erişim bağlantısı bulup bulamayacağımı kontrol ederim.				,802
Akıllı telefonuma bir süre bakamadıysam, bakmak için güçlü bir istek hissederim.				,717

Kontörüm (TL kredim) bittiğinde veya aylık kota sınırımı aştığımda paniğe kapılırım.					,637
Akıllı telefonumu kullanamadığımda, bir yerlerde mahsur kalacağımdan korkarım.					,584
Akıllı telefonumun şarjının bitmesinden korkarım.					,406

4.4. Boyutlara İlişkin Ortalamalar

Nomofobi ölçeğinin boyutların ve bu boyutlara ait önermelerin ortalama puan ve standart sapmaları Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 5. Boyutlara ilişkin ortalama bulguları

BOYUTLAR	ÖNERMELER	X Kuşağı		Y Kuşağı		Z Kuşağı	
		Ort.	St. Spm.	Ort.	St. Spm.	Ort.	St. Spm.
Bilgiye Erişmemek	Akıllı telefonumdan sürekli olarak bilgiye erişemediğimde kendimi rahatsız hissedirim	2,7593	1,3526	3,4457	1,2016	2,9057	1,4640
	Akıllı telefonumdan istediğim her an bilgiye bakamadığımda canım sıkılır	2,7778	1,2777	3,5143	1,1932	3,4717	1,2360
	Haberlere (örneğin neler olup bittiğine, hava durumuna ve diğer haberlere) akıllı telefonumdan ulaşamamak beni huzursuz yapar	2,7407	1,3833	3,2229	1,2464	2,8585	1,2831
	Akıllı telefonumu ve telefonumun özelliklerini istediğim her an kullanamadığımda rahatsız olurum.	2,8519	1,2739	3,4000	1,3261	2,9906	1,3627
	GENEL	2,7824	1,1601	3,3957	1,0316	3,0566	,97241
Bağlantının kaybedilmesi	Akıllı telefonumun şarjının bitmesinden korkarım.	3,1667	1,3638	3,4114	1,3779	3,1981	1,5701
	Kontörüm (TL kredim) bittiğinde veya aylık kota sınırımı aştığımda paniğe kapılırım.	2,3889	1,1984	2,9600	1,4034	2,4623	1,5503

	Telefonum çekmediğinde veya kablosuz Internet bağlantısına erişemediğimde sürekli olarak sinyal olup olmadığını veya kablosuz erişim bağlantısı bulup bulamayacağımı kontrol ederim.	2,6111	1,3592	3,3200	1,2551	3,4717	1,3035
	Akıllı telefonumu kullanmadığımda, bir yerlerde mahsur kalacağımdan korkarım.	2,1481	1,1982	2,5771	1,3277	3,0566	1,5233
	Akıllı telefonuma bir süre bakmadıysam, bakmak için güçlü bir istek hissederim.	2,5000	1,3078	3,1257	1,2937	3,2358	1,4044
	GENEL	2,5630	,98442	3,0789	,9924	3,0849	1,0895
İletişim Kurmakta Olamamak	Eğer akıllı telefonum yanımda değilse, Ailemle ve/veya arkadaşlarımla hemen iletişim kuramayacağım için kaygı duyarım.	2,9444	1,3454	3,4457	1,3026	3,6226	1,3126
	Eğer akıllı telefonum yanımda değilse, Ailem ve/veya arkadaşlarımla bana ulaşamayacakları için endişelenirim.	3,1667	1,3638	3,5371	1,2492	3,8679	1,1387
	Eğer akıllı telefonum yanımda değilse, Gelen aramaları ve mesajları alamayacağım için kendimi huzursuz hissederim.	2,9259	1,3651	3,3429	1,1925	3,1698	1,4241
	Eğer akıllı telefonum yanımda değilse, Ailemle ve/veya arkadaşlarımla iletişim halinde olmadığım için endişelenirim.	3,1111	1,2629	3,4514	1,2716	3,5849	1,3723
	Eğer akıllı telefonum yanımda değilse, Birinin bana ulaşmaya çalışıp çalışmadığını bilemediğim için gerilirim.	2,8148	1,3818	3,2686	1,2373	3,3019	1,4154
	Eğer akıllı telefonum yanımda değilse, Ailem ve arkadaşlarımla olan bağlantım kesileceği için kendimi huzursuz hissederim.	3,0000	1,3808	3,3429	1,2853	3,2453	1,4264
	GENEL	2,9938	1,2023	3,3981	1,0830	3,4654	1,0754
	Kolaylık Vermek	Çevrimiçi kimliğinden kopacağım için gergin olurum.	2,1667	1,0367	2,1029	,97128	2,3396
Sosyal medya ve diğer çevrimiçi ağlarda güncel kalamadığım için rahatsızlık duyarım.		2,0741	1,0204	2,1600	1,0868	2,4151	1,4984

Bağlantılarımdan ve çevrimiçi ağlardan gelen güncelleme bildirimlerini takip edemediğim için kendimi tuhaf hissederim.	2,0370	1,0405	2,1657	1,0564	2,3962	1,3570
Elektronik postalarımı kontrol edemediğim için kendimi huzursuz hissederim.	2,3333	1,1601	2,4171	1,2653	2,5189	1,4292
Ne yapacağımı bilemiyor olacağımdan kendimi tuhaf hissederim.	2,0741	1,0385	2,5029	1,3081	2,5189	1,5259
GENEL	2,1370	,90260	2,2697	,9289	2,4377	1,2613

Boyutlara ilişkin ortalamalar incelendiğinde;

Bilgiye erişememe nedeniyle nomofobi hissini ortaya çıkması en fazla Y Kuşağı'nda görülürken (3,40), bunu sırasıyla Z Kuşağı (3,06) ve X Kuşağı (2,78) takip etmektedir. Bu durumun, yaş ortalaması daha yüksek olan X kuşağının teknolojiyi çok fazla kullan(a)maması ve bilgiye erişmekte cep telefonunu tercih etmemelerinden kaynaklandığı söylenebilir.

Bağlantının kaybedilmesi nedeniyle nomofobi hissini ortaya çıkması en fazla Z Kuşağı'nda görülürken (3,085), bunu sırasıyla Y Kuşağı (3,079) ve X Kuşağı (2,563) takip etmektedir. Elde edilen bulgular yine yaş ortalamaları ile bağlantılı olarak bağlantının kaybedilmesinden korkulduğu şeklinde açıklanabilir.

İletişim kurmakta olamamak nedeniyle nomofobi hissini ortaya çıkması en fazla Z Kuşağı'nda görülürken (3,466), bunu sırasıyla Y Kuşağı (3,40) ve X Kuşağı (2,99) takip etmektedir. Bu durum, yaş ortalaması küçük olan X kuşağı katılımcıların, özellikle ailesi veya arkadaşları ile iletişim kuramadığı zamanlarda, nomofobi düzeylerinin diğer katılımcılara göre daha yüksek olduğu şeklinde açıklanabilir.

Kolaylık vermesi değişkenine göre katılımcıların ortalamalarının genel anlamda düşük olduğu görülmektedir. Buna göre Z Kuşağı ortalaması 2,4377, Y Kuşağı ortalaması 2,2697 ve X Kuşağı ortalaması ise 2,1370 düzeyindedir.

4.5. Tek Yönlü Anova Testi

Kuşaklar ile boyutlara ilişkin ortalamalar arasında herhangi bir ilişkinin olup olmadığını tespit etmek amacıyla yapılmış olan Tek Yönlü Anova Testi Sonuçları Tablo 6'de gösterilmiştir.

Tablo 6. Tek yönlü ANOVA testi sonuçları

		Sum of Squares	Df	Mean Square	F	Sig.
Bilgiye Erişememek	Between Groups	25,972	2	12,986	11,699	,000
	Within Groups	428,456	386	1,110		
	Total	454,428	388			
Bağlantının kaybedilmesi	Between Groups	20,950	2	10,475	10,117	,000
	Within Groups	399,679	386	1,035		
	Total	420,630	388			
İletişim Kurmakta Olamamak	Between Groups	14,701	2	7,351	5,909	,003
	Within Groups	480,191	386	1,244		
	Total	494,892	388			
Kolaylık Vermek	Between Groups	4,863	2	2,431	2,321	,100
	Within Groups	404,370	386	1,048		
	Total	409,233	388			

Tablo 6. incelendiğinde Buna göre; “bilgiye erişememek” ($p=0,000<0,005$), “bağlantının kaybedilmesi” ($p=0,000<0,005$) ve “iletişim kurmakta olamamak” ($p=0,003<0,005$) boyutlarında, katılımcıların kuşaklara göre nomofobi düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmakta, “kolaylık vermek” ($p=,100>0,005$) boyutunda ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Hangi kuşaklar arasında farklılığın olduğunu tespit etmek için ise Post Hoc – Tukey analizi yapılmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 7. de gösterilmiştir.

Tablo 7. Post Hoc – Tukey analizi

Dependent Variable	(I) Kuşak	(J) Kuşak	Mean Difference (I-J)	Std. Error	P
Bilgiye Erişememek	X Kuşağı	Y Kuşağı	-,61331*	,12892	,000
		Z Kuşağı	-,27420	,14405	,139
	Y Kuşağı	X Kuşağı	,61331*	,12892	,000
		Z Kuşağı	,33911*	,12967	,025
	Z Kuşağı	X Kuşağı	,27420	,14405	,139
		Y Kuşağı	-,33911*	,12967	,025
Bağlantının kaybedilmesi	X Kuşağı	Y Kuşağı	-,51589*	,12452	,000
		Z Kuşağı	-,52194*	,13912	,001
	Y Kuşağı	X Kuşağı	,51589*	,12452	,000
		Z Kuşağı	-,00605	,12524	,999
	Z Kuşağı	X Kuşağı	,52194*	,13912	,001
		Y Kuşağı	,00605	,12524	,999
İletişim Kurmakta Olamamak	X Kuşağı	Y Kuşağı	-,40427*	,13648	,009
		Z Kuşağı	-,47158*	,15249	,004
	Y Kuşağı	X Kuşağı	,40427*	,13648	,009
		Z Kuşağı	-,06731	,13728	,876
	Z Kuşağı	X Kuşağı	,47158*	,15249	,004
		Y Kuşağı	,06731	,13728	,876

Buna göre;

Bilgiye erişememek boyutunda X kuşağı ile Y kuşağı ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmakta ($p=0,000<0,005$), Z kuşağının diğer kuşakların ortalamaları arasında farklılık bulunmamaktadır. Kuşakların bu alt boyut için aritmetik ortalamaları incelendiğinde Y Kuşağındakilerin (3,3957), X kuşağındakilere göre (2,7824) bilgiye erişememe korkularının daha fazla olduğu söylenebilir. Bu durum 1980 ve sonrası doğumluları kapsayan Y Kuşağı tüketicilerin bilgi kullanımında telefonu daha sık kullanmalarıyla açıklanabilir. Öte yandan 1964-1979 yılları arasında doğmuş olanları kapsayan X kuşağı tüketiciler ise bilgiye erişmede telefonu çok kullanmadıkları şeklinde açıklanabilir.

Buna göre; **H_{1a}**: Katılımcıların kuşakları ile “bilgiye erişememe” nedeniyle nomofobi korkusu düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır” hipotezi kısmen kabul edilir.

Bağlantının kaybedilmesi boyutunda X kuşığı ile hem Y kuşığı ($p=0,000<0,005$) hem de Z Kuşığı ($p=0,001<0,005$) ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Buna göre; X kuşığında yer alanların (ort=2,5630), Y kuşığında (ort=3,0789) ve Z kuşığında (ort=3,0849) yer alanlara göre daha az bağlantının kaybedilmesi korkularının olduğu söylenebilir. Y kuşığı ile Z kuşığında yer alanların bağlantının kaybedilmesi korkularına dair ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p=0,999>0,005$)

Buna göre; **H_{1b}**: Katılımcıların kuşakları ile “bağlantının kaybedilmesi” nedeniyle nomofobi korkusu düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır”. hipotezi kısmen kabul edilir.

İletişim kurmakta olamamak boyutunda X kuşığı ile Z kuşağının aritmetik ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır ($p=0,004<0,005$). Buna göre; X kuşığında yer alanların (ort=3,4654), Z kuşığında (ort=2,9938) yer alanlara göre daha fazla iletişim kurmakta olamamak korkularının olduğu söylenebilir. X kuşığı ile Y kuşığı ($p=0,009>0,005$) ve Y kuşığı ile Z kuşığında ($p=0,876>0,005$) yer alanların iletişim kurmakta olamamak korkularına dair ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

H_{1c}: Katılımcıların kuşakları ile “iletişim kurmakta olamamak” nedeniyle nomofobi korkusu düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır” hipotezi kısmen kabul edilir.

Öte yandan kuşaklar ile “kolaylık vermek” ($p=,100>0,005$) boyutunda ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığından

***H_{1d}:** Katılımcıların kuşakları ile “kolaylık vermesi” nedeniyle nomofobi korkusu düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır” hipotezi ise reddedilir.*

5. TARTIŞMA ve SONUÇ

Yapılan analiz neticesinde; katılımcıların kuşakları ile nomofobinin “bilgiye erişememe”, “bağlantının kaybedilmesi” ve “iletişim kurmakta olamamak” alt boyutları arasında istatistiksel olarak kısmen anlamlı ilişki bulunmuştur. Katılımcıların kuşakları ile “kolaylık vermesi”, yani kolaylıklardan yararlanamama nedeniyle nomofobi duygusuna kapılma düzeyleri arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir. Araştırmanın sorularının ne olduğu, kurulan hipotezler, bu hipotezlerden beklenen sonuçlar ile gerçekleşen sonuçlara ilişkin bilgilere Tablo 8’de yer verilmiştir.

Elde edilen bulguların, özellikle mobil pazarlama ve sosyal medya pazarlaması kapsamında tüketiciye özel pazarlama karması oluşturulması açısından önemli olduğu, bununla birlikte belirlenecek hedef pazar stratejisinde de yol göstereceği düşünülmektedir. Bu çalışma kuşakların nomofobi özelliklerinin tespit edilmesine dönük bir durum tespit analizi niteliğinde bir çalışmadır. Bundan sonraki çalışmaların daha geniş bir örneklem grubu üzerinde yapılması ve özellikle mobil telefon bağımlılığını azaltmaya dönük uygulamaları kapsamının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Tablo 8. Araştırmanın soruları, hipotezler, beklenen sonuçlar ve gerçekleşen sonuçlar

SIRA NO	ARAŞTIRMANIN SORULARI	HİPOTEZLER	BEKLENEN SONUÇLAR	GERÇEKLEŞEN SONUÇLAR
1	Katılımcıların kuşakları ile nomofobi düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık var mıdır?	TEMEL HİPOTEZ: H₁: Katılımcıların kuşakları ile nomofobi düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır”	Katılımcıların kuşakları ile nomofobi düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.	HİPOTEZ KISMEN KABUL
2	<i>Katılımcıların kuşakları ile “bilgiye erişememe” nedeniyle nomofobi korkusu düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmakta mıdır?”</i>	ALT HİPOTEZLER H_{2a}: Katılımcıların kuşakları ile “bilgiye erişememe” nedeniyle nomofobi korkusu düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır”	<i>Katılımcıların kuşakları ile “bilgiye erişememe” nedeniyle nomofobi korkusu düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.</i>	HİPOTEZ KISMEN KABUL
3	<i>Katılımcıların kuşakları ile “bağlantının kaybedilmesi” nedeniyle nomofobi korkusu düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık var mıdır?</i>	H_{1b}: Katılımcıların kuşakları ile “bağlantının kaybedilmesi” nedeniyle nomofobi korkusu düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır”	<i>Katılımcıların kuşakları ile “bağlantının kaybedilmesi” nedeniyle nomofobi korkusu düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.</i>	HİPOTEZ KISMEN KABUL
4	<i>Katılımcıların kuşakları ile “iletişim kurmakta olamamak” nedeniyle nomofobi korkusu düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık var mıdır?</i>	H_{1c}: Katılımcıların kuşakları ile “iletişim kurmakta olamamak” nedeniyle nomofobi korkusu düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır”	<i>Katılımcıların kuşakları ile “iletişim kurmakta olamamak” nedeniyle nomofobi korkusu düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.</i>	HİPOTEZ KISMEN KABUL
5	<i>Katılımcıların kuşakları ile “kolaylık vermesi” nedeniyle nomofobi korkusu düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık var mıdır?</i>	H_{1d}: Katılımcıların kuşakları ile “kolaylık vermesi” nedeniyle nomofobi korkusu düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır”	<i>Katılımcıların kuşakları ile “kolaylık vermesi” nedeniyle nomofobi korkusu düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.</i>	HİPOTEZ RED

KAYNAKÇA

Adnan, M., ve Gezgin, D. (2016). "Modern Çağın Yeni Fobisi: Üniversite Öğrencileri Arasında Nomofobi Prevalansı". Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 49(1), 141-158.

Altuntuğ, N. (2012). "Kuşaktan Kuşağa Tüketim Olgusu ve Geleceğin Tüketici Profili". Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 4(1), 203-212.

Bayhan, V. (2017). "Gençlik ve Kuşaklar. M. Zencirkıran içinde, *Davranış Bilimleri* (s. 313-342). Bursa: Dora Basım Yayım Dağıtım A.Ş.

Deloitte. (2018, 1 4). 3 4, 2019 tarihinde Deloitte: <https://www2.deloitte.com/tr/tr/pages/about-deloitte/articles/deloitte-global-mobil-kullaici-arastirmasi-2017.html> adresinden alındı

Erdem, H., Kalkın, G., Türen, U. ve Deniz, M. (2016). "Üniversite Öğrencilerinde Mobil Telefon Yoksunluğu Korkusunun (Nomofobi) Akademik Başarıya Etkisi". Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 1(3), 923-936.

<http://www.acikbilim.com>. 04.03.2019 tarihinde Açık Bilim: <http://www.acikbilim.com/2013/09/dosyalar/nesiller-ayriliyor-x-y-ve-z-nesilleri.html> adresinden alındı

<https://www.acibadem.com.tr>,01.07.2019 tarihinde Acibadem Hayat: <https://www.acibadem.com.tr/Hayat/Bilgi/teknoloji-caginin-hastaligi-nomofobi> adresinden alındı

İzmirlioğlu, K. (2008). Konumlandırmada Kuşak Analizi Yardımıyla Tüketici Algılarının Tespiti: Türk Otomotiv Sektöründe Bir Uygulama. *Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi*. Muğla.

Newman, D. (2013). *Günlük yaşamın mimarisini keşfetmek*. (A. Arslan, Çev.) Ankara: Nobel Yayınları.

Polat, R. (2017). "Dijital Hastalık Olarak Nomofobi". e-Journal of New Media / Yeni Medya Elektronik Dergi, 164-172.

Şişman, M. (2018, 01 15). *Y Kuşağı Nedir? Y Kuşağının Özellikleri Nelerdir?* 03 04, 2019 tarihinde [www.milliyet.com.tr: http://www.milliyet.com.tr/Y-kusagi-nedir--Y-kusagin-ozellikleri-nelerdir--molatik-99/](http://www.milliyet.com.tr/Y-kusagi-nedir--Y-kusagin-ozellikleri-nelerdir--molatik-99/) adresinden alındı

Şişman, M., www.milliyet.com.tr. 07 01, 2019 tarihinde [www.milliyet.com.tr: http://www.milliyet.com.tr/Teknoloji-caginin-hastaligi--Nomofobi-nin-6-belirtisi-molatik-2634/?Sayfa=9](http://www.milliyet.com.tr/Teknoloji-caginin-hastaligi--Nomofobi-nin-6-belirtisi-molatik-2634/?Sayfa=9) adresinden alındı

Ulus, T. İ. (2010). "Araştırma Nasıl Tasarlanır". *Acil Tıp Dergisi*, 24(2), 40-47.

Ulus, T., İnce, C., Aliustaoğlu, F., ve Melez, İ. E. (2010). "Araştırma Nasıl Tasarlanır". *Acil Tıp Dergisi*, 24(2), 40-47.

Üçhisarlı, C. (2019, 01 03). www.pazarlamasyon.com. 07 19, 2019 tarihinde [www.pazarlamasyon.com: https://pazarlamasyon.com/yilin-kelimesi-secilen-nomofobi-ve-degisen-aliskanliklarimiz/](https://pazarlamasyon.com/yilin-kelimesi-secilen-nomofobi-ve-degisen-aliskanliklarimiz/) adresinden alındı

www.sabah.com.tr. (2018, 04 24). 03 04, 2018 tarihinde Z Kuşağı Nedir? Z Kuşağı Özellikleri Nelerdir?:

<https://www.sabah.com.tr/saglik/2018/04/24/z-kusagi-nedir-z-kusagi-ozellikleri-nelerdir> adresinden alındı

[www.tdk.gov.tr](http://tdk.gov.tr). 03 04, 2018 tarihinde
http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5c7cd59ceff998.78960281 adresinden alındı

Yıldırım, Ç., ve Correia, A.-P. (2015). "Exploring the Dimensions of Nomophobia: Development and Validation of a Self-Reported Questionnaire". *Computers in Human Behavior*, (49), 130-137.

Yıldırım, Ç., Sumuer, E., Adnan, M., ve Yıldırım, S. (2016). "A Growing Fear: Prevalence of Nomophobia Among Turkish College Students". *Information Development*, 32(5), 1322-1331.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Human societies that make up today's societies are called generations. Generation X, which is considered in the scope of the study, consists of people born between 1964-1979, Generation Y between 1980-1999 and Generation Z in 2000 and beyond. These generations differ in some aspects. The perspective of technology or the ways in which it can be exploited can be shown among these differences.

Nomophobia, which can be defined as fear of mobile phone deprivation, is one of the most common diseases of the age of technology. Cambridge Dictionary, one of Britain's most competent dictionaries, has chosen 'nomophobia kork (fear of being deprived of mobile phone) as the word of 2018. To understand why such a concept is needed, it is useful to summarize a person's day. People usually wake up in the morning with a cell phone alarm. As soon as they wake up, they check their social media accounts. They continue to linger on their way to work or school. They listen to music through their mobile phones, take photos and prefer to stay online to stay in touch with their loved ones. Sometimes, money can be sent to a desired person in a very short time through mobile banking channels (Üçhisarlı, 2019). Obtaining or having to give up an element that has gained such a place in human life will of course not be easy, it will bring a number of fear.

In this study, it is aimed to measure and compare nomophobia characteristics of 3 different generation consumers, X, Y and Z.

Method

In this study; It is aimed to measure and compare nomophobia characteristics of X, Y and Z generation consumers. Other objectives of the research are as follows:

- Determining the demographic characteristics of the participants,
- To determine whether there is a statistically significant difference between the generations and nomophobia levels of the participants,
- To determine whether there is a statistically significant difference between the generations of the participants and the levels of fear of nomophobia due to eme lack of access to information..
- To determine whether there is a statistically significant difference between the generations of participants and the fear of nomophobia due to “loss of contact“.
- To determine whether there is a statistically significant difference between the levels of fear of nomophobia due to amak not being able to communicate ları with the generations of the participants.
- To determine whether there is a statistically significant difference between the generations of the participants and the levels of fear of nomophobia due to “ease“.

The aim and hypothesis of the research were determined within the framework of the literature review and then the universe and the sample were determined. Afterwards, validity and reliability analyzes of the data obtained from the questionnaire applied to the participants were made and then these

data were analyzed. Finally, the findings of the analysis are presented in a report.

In this study, it is aimed to compare the nomophobia characteristics of X, Y and Z generation consumers. gender, age, educational background and occupation. The scale used to measure the nomophobia (fear of being deprived of mobile phone) attitude was prepared from the Nomophobia Scale (NMP-Q) developed by Yildirim and Correia (2015) and adapted to Turkish by Yildirim, Sumuer, Adnan and Yildirim (2015). There were 20 expressions in the scale. These expressions were translated into a 5-point Likert scale and listed as "I strongly disagree - I strongly agree". The data were analyzed with the help of SPSS 22.0 statistical program. Factor analysis was performed to test the construct validity of the scale. Then, reliability test, One-Way Anova test, Post Hoc, Tukey HSD tests and frequency distributions were analyzed.

In order for the sample to represent the universe, a random sample was created for the X and Y generation consumers, and for the Z generation consumers by random selection from high school senior and associate degree students and a questionnaire technique was used as the data collection technique. Thus, 420 people, who are smart mobile phone users, were selected as a sample in Adıyaman province and a questionnaire was applied to this group. As a result of the examinations conducted, it was found that 31 questionnaires were filled in sloppily due to reasons such as marking the same choice in all questions, leaving most of the questions blank or having more than one choice selected and these questionnaires were not evaluated. Data obtained from 389 valid questionnaires were analyzed in SPSS 22 program.

Findings

The most common occurrence of nomophobia due to lack of access to information is seen in Generation Y (3.40), followed by Generation Z (3.06) and Generation X (2.78), respectively. It can be said that this is due to the fact that generation X, which has a higher average age, does not use technology too much (a) and does not prefer a mobile phone to access information.

The most common occurrence of nomophobia due to loss of connection is in Generation Z (3,085), followed by Generation Y (3,079) and Generation X (2,563), respectively. The findings can be explained as fear of loss of connection in connection with the mean age.

The most common occurrence of nomophobia due to not being able to communicate is in Generation Z (3,466), followed by Generation Y (3.40) and Generation X (2.99), respectively. This can be explained by the fact that the younger generation of the X-age group had higher levels of nomophobia than the other participants, especially when they could not communicate with family or friends.

According to the variable of convenience, the average of the participants is generally low. Accordingly, Generation Z average is 2,4377, Generation Y average is 2,2697 and Generation X average is 2,1370.

In terms of lack of access to information, there is a statistically significant difference between the means of generation X and generation Y ($p = 0.000 < 0.005$). There is no difference between the means of generation Z and other generations. When the arithmetic means of the generations are examined for this sub-dimension, it can be said that those in Generation Y (3,3957) have greater fear of not accessing information than those in Generation X (2,7824).

This can be explained by the fact that Generation Y, including those born in 1980 and later, uses the phone more often in the use of information. On the other hand, consumers of the X generation, which includes those born between 1964 and 1979, can be explained as not using the phone a lot in accessing information.

According to this; H1a: The hypothesis that there is a statistically significant relationship between the generations of the participants and the levels of fear of nomophobia due to 'inaccessibility'.

There was a statistically significant difference in the loss of connection between the X generation and the Y generation ($p = 0.000 < 0.005$) and Z Generation ($p = 0.001 < 0.005$). According to this; It can be said that those who are in the X generation (avg = 2.5630) have less fears of losing less connections than those in the Y generation (avg = 3.0789) and the Z generation (avg = 3.0849). There was no statistically significant difference between the mean fears of loss of connection between generation Y and generation Z ($p = 0.999 > 0.005$).

According to this; H1b: The hypothesis that there is a statistically significant relationship between the generations of participants and the levels of fear of nomophobia due to 'loss of connection' is accepted.

There was a statistically significant difference between the arithmetic means of generation X and generation Z in terms of not being able to communicate ($p = 0.004 < 0.005$). According to this; It can be said that those in generation X (mean = 3,4654) have more fears of not being able to communicate more than those in generation Z (mean = 2,9938). There was no statistically significant difference between the mean fears of not being able to communicate between those of Generation X and Generation Y ($p = 0.009 > 0.005$) and Generation Y and Generation Z ($p = 0.876 > 0.005$).

H1c: The hypothesis that there is a statistically significant relationship between the generations of participants and the levels of fear of nomophobia due to 'not being able to communicate'.

On the other hand, there is no statistically significant difference in the size of 'providing convenience' ($p = , 100 > 0.005$) with the generations.

H1d: The hypothesis that 'there is a statistically significant relationship between the generations of the participants and the levels of fear of nomophobia due to' is rejected.

Conclusion

As a result of the analysis; There was a statistically significant relationship between the generations of the participants and the 'inaccessibility of information', 'loss of connection' and 'not being able to communicate' sub-dimensions of nomophobia. No statistically significant relationship was found between the generations of the participants and the sense of nomophobia because of the inability to benefit from the facilities.

It is thought that the findings obtained are important in terms of creating a consumer-specific marketing mix especially in the context of mobile marketing and social media marketing and will also guide the target market strategy to be determined. This study is a case study analysis to determine the nomophobia characteristics of the generations. It is considered that it would be beneficial to include the following studies on a wider sample group and especially some applications and applications aimed at reducing mobile phone addiction.